





จ.ด.พ.

สมัยก่อนเวลาเก่าแก่ไปสู้อลูกลูกสาวให้หนุ่มไหน พ่อแม่หญิงสาวจะถามไถ่เรื่องราวได้ของชายหนุ่มคนนั้นว่า มีเงินพอจะเลี้ยงดูลูกเมียไหม ความสามารถในการหาเงินเป็นมาตรวัดทางอ้อมว่าลูกสาวจะมีความสุขในชีวิตคู่

ความรักอย่างเดียวไม่ว่าจะดูดีแค่ไหนก็ไม่พอ การกัดก้อนเกลือกินบั่นทอนความรักให้จิตจางได้ง่ายๆ กิน ‘เกลือ’ บ่อยๆ นอกจากไตจะพังแล้ว หัวใจพลอยไปไม่รอดด้วย เงินจึงเป็นมาตรวัด ‘ความสุข’ ไปโดยปริยาย

เคยได้ยินผู้หญิงพูดกันเล่น ๆ ไหมว่า “ฉันรักผู้ชายดี หลงผู้ชายเลว ชอบผู้ชายท่าม แต่ขอแต่งงานกับผู้ชายรวย!”

ในสเกลใหญ่ระดับประเทศ เราก็วัดความเจริญรุ่งเรืองของชาติที่รายได้เหมือนกัน มาตรฐานนี้เรียกว่า GDP - Gross Domestic Product จีดีพี หรือ จ.ด.พ. วัดความสำเร็จและความเจริญของชาติด้วยตัวเลขความเติบโตทางเศรษฐกิจโดยคำนวณจากมูลค่าตลาดของสินค้าและบริการที่ประเทศหนึ่ง ๆ ผลิตขึ้น เราใช้ จ.ด.พ. วัดมาตรฐานการครองชีพของประชากรในประเทศนั้น ๆ

ผู้นำประเทศต่าง ๆ มักบอกประชาชนให้เข้าใจโดยนัยว่า ค่า จ.ด.พ. ยิ่งสูง คุณภาพชีวิตยิ่งดี แต่ค่า จ.ด.พ. สูงไม่ได้มีความหมายอะไรนอกจากจะบอกว่าประเทศนั้นมีเงิน

ปัญหาคือ จ.ด.พ. ไม่สนใจว่าผลผลิตนั้นใช้ทรัพยากรของชาติใด ไม่แคร์ว่ากระบวนการได้ตัวเลขสูง ๆ ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ มันไม่ได้วัดว่าธรรมชาติเสื่อมโทรมลงเท่าไร ส่งผลกระทบต่อโลกในด้านลบแค่ไหน เช่น ปลดปล่อยธาตุคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศจนทำให้โลกร้อนมากขึ้นเพียงใด หรือไถ่ที่ยืนในทรงแคบ ๆ ตลอดชีวิตจะทนทุกข์ทรมานแค่ไหน

จ.ด.พ. จึงเป็นเพียงค่าทางตัวเงิน ไม่ใช่ค่าทางจิตใจ ไม่ใช่ค่าคุณภาพชีวิต มันไม่อาจวัดได้ว่าคนมีความสุขหรือไม่

เช่นเดียวกับระบบความเชื่อที่ผูกคำว่า ‘ศีลธรรม’ เข้ากับคำว่า ‘ศกสนา’ ระบบเศรษฐกิจก็ผูกคำว่า ‘รายได้’ เข้ากับคำว่า ‘ความสุข’ เราจึงได้ยินแต่คนพูดเรื่องเศรษฐกิจและการสร้างหนี้เพื่อ ‘ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ’ คุ้มแล้วคุ้มอีก ใช้หมดแล้วก็กู้ใหม่ ประเทศเราไม่เคยว่างเว้นจากหนี้สิน และกู้กันหนักมีขึ้น มีคนคำนวณว่า เราต้องใช้เวลาห้าสิบปีในการจ่ายหนี้ก้อนใหญ่ล่าสุดที่กู้มา

ว่ากันว่าเถอะ เหล่านี้เป็นหนี้สินที่พอชำระคืนได้

แต่หน้าที่สำคัญที่สุดซึ่งเราไม่มีปัญญาชาติใช้คือความเสื่อมของ
ธรรมชาติและความคิดสั้นของทรัพยากร เราตัดป่าด้วยอัตราเร็ว
เหมือนว่าต้นไม้สามารถงอกคืนได้ภายในวันเดียว เราเอาของทุกอย่าง
มาจากธรรมชาติ ชูตน้ำมัน เหล็ก ทอง เพชร ฯลฯ แต่ไม่อาจชดใช้คืน
ให้ธรรมชาติ เพราะกระบวนการของธรรมชาติกินเวลานานกว่าอารย-
ธรรมของมนุษยชาติ

มันก็คือการขโมยทรัพยากรจากลูกหลานของเรานั้นเอง ทุก
ครั้งที่ตัดป่าทำลายธรรมชาติ เปลี่ยนสภาพดินฟ้าอากาศให้วิปริต โลก
อนาคตของลูกหลานเราก็คงหืดแคบลง ลูกหลานเราเป็นคนที่รับกรรม
จากการแข่งขันสร้าง GDP ของเราในวันนี้

และเมื่อน้ำมันหมดโลก ป่าเหี้ยนหายเมื่อไร จ.ด.พ. อาจย่อมาจาก
'จนดีพี', 'เจ็งดีพี' และ 'เจ็บดีพี'

GDP โดยตัวมันเองไม่ใช่เรื่องดีหรือเรื่องร้าย มันเป็นแค่ตัวเลข
เหมือนตัวเลขในบัญชีธนาคารของเรา ตัวเลขเหล่านี้ไม่มีความหมาย
อะไรเลยจนกระทั่งเราเชื่อว่าต้องมีตัวเลขสูง ๆ จึงจะมีความสุข

เมื่อมองทุกอย่างเป็นตัวเงิน ก็ได้คำตอบแบบตัวเลข ดูเหมือน
ว่าเราพูดแต่เรื่องเศรษฐกิจ ไม่เคยพูดถึงเรื่องความสุขทางใจเลย

คนที่มียาได้สูงอาจสามารถจับจ่ายได้มากกว่า คล่องตัวกว่า
แต่ไม่ได้แปลว่ามีความสุขมากกว่า

หากมนุษยชาติต้องการจะเหลือโลกที่ลูกหลานเราพออยู่อาศัย
ได้อย่างมีความสุข และเหลือพื้นที่ให้สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ด้วย เราอาจต้อง
คิดไปไกลกว่าแค่ประกวดตัวเลข GDP เหมือนกับที่เราใช้ตัวเลข
ประกวดสิ่งอื่น ๆ ทั้งหมด ตั้งแต่สัดส่วนนางงาม, 'ความใหญ่ที่สุด
ในโลก'

บางทีเราควรหันไปแข่งขันตัวเลขของความสุขหรือ จ.ด.พ. หัวใจ
มากกว่า

จ.ด.พ. = จิตดีพี

จ.ด.พ. = เจริญ(ทางใจ)ดีพี

จ.ด.พ. = แจ่มดีพี

เพราะ จ.ด.พ. ทางเศรษฐกิจหรือจะสู้ จ.ด.พ. ของความสุข

ภูฏานน่าจะเป็นประเทศแรกที่ใช้หลัก ‘จิตดีพี’ เป็นวาระแห่งชาติ เรียกว่า GDH - Gross Domestic Happiness

จ.ด.ส.

จิตดี-แฮปปี้

มันก็คือ GDP ของหัวใจนั่นเอง ตัวเลขยิ่งมาก คนยิ่งมีความสุข

นี่ไม่ใช่ความคิดใหม่ คนโบราณก็ทำอย่างนี้มานานแล้ว อยู่อย่างง่าย ๆ พอเพียง และมีความสุข

เมื่อผูกความพอเพียงเข้ากับเศรษฐกิจ มันก็กลายเป็นปรัชญา ‘เศรษฐกิจพอเพียง’ ปรัชญาการใช้ชีวิตของปู่ย่าตายายของเรา

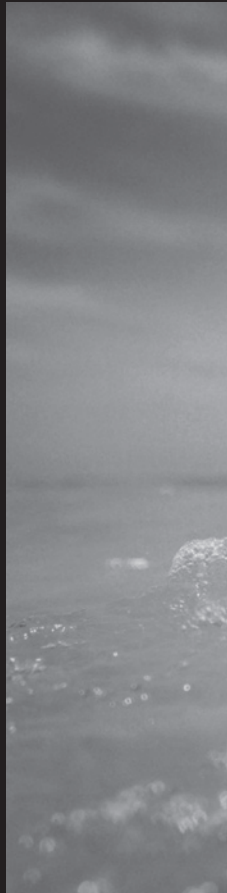
น่าเสียดายที่คนส่วนมากใช้คำว่า ‘พอเพียง’ ตามแพชชั่น ไม่ได้ใช้เพราะเชื่อปรัชญานี้จริง ๆ หรือเห็นประโยชน์ของมันจริง

พอเพียงก็คือวิถีแห่งพุทธ พอเพียงคือการปล่อยวาง พอเพียงคือรู้จักหยุด

พอเพียงเมื่อไรก็เย็น

เมื่อใช้หลักนี้ในทางโลกและวิถีชีวิต ก็จะได้ชีวิตที่ตัวเลข GDP ให้ไม่ได้ นั่นคือความสุขเย็น

สิงหาคม 2558



มองดีใจสบาย มองร้ายใจหมอง

